

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 139/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Kanásom, advokátska kancelária, Školská 3, Nitra, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 11/2016 a jeho uznesením z 29. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 11/2016 a jeho uznesením z 29. marca 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo ako proti ušlému vedené trestné konanie, v ktorom bol rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 2 Tš 17/2005 zo 17. septembra 2007 uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) a ods. 3 zákona č. 140/1961 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona a trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 a 3 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, a bol mu podľa § 234 ods. 3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov so zaradením na jeho výkon do tretej nápravnovýchovnej skupiny.

3. Sťažovateľ sa návrhom, podaným prostredníctvom obhajcu, doručeným Špecializovanému trestnému súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) 28. októbra 2014 domáhal opätovného prejednania svojej veci súdom v jeho prítomnosti podľa § 362 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), avšak špecializovaný súd uznesením sp. zn. PK-2 Tš 17/2005 z 30. apríla 2015 tento návrh podľa § 362 ods. 2 Trestného poriadku zamietol. O opravnom prostriedku sťažovateľa proti uvedenému rozhodnutiu najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 6 Tost 17/2015 z 30. júna 2015 tak, že ho podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

4. Následne sťažovateľ podal (podanie z 1. júla 2016) v uvedenej trestnej veci dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a d) Trestného poriadku, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 TdoV 11/2016 z 29. marca 2017 podľa § 382 písm. a) Trestného poriadku odmietol.

5. Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti podanej ústavnému súdu rozsiahlo argumentuje, že v jeho trestnej veci neexistovali dôvody, resp. podmienky pre vedenie trestného konania proti nemu ako proti ušlému. Tvrdí, že o trestnom stíhaní proti jeho osobe nemal žiadnu vedomosť. Pokiaľ sa zdržiaval v zahraničí, nebolo to v úmysle vyhnúť sa trestnému stíhaniu a ani jeho správanie v cudzine ničím nenasvedčovalo, že by sa akýmkoľvek spôsobom skrýval. Podľa jeho názoru *„Konanie proti ušlému nemožno viesť proti osobe, ktorá sa zdržiava v cudzine, pokiaľ nie je nespochybniteľným spôsobom preukázané, že svojim pobytom v cudzine sa vyhýba trestnému konaniu. Na začatie konania proti ušlému nestačí iba konštatovanie OČTK alebo súdu, že obvinený sa nenachádza v mieste svojho bydliska.“*

6. O svojom odsúdení sa sťažovateľ dozvedel až 4. augusta 2014 po zadržení jeho osoby vo Francúzsku.

7. Podľa jeho slov *„Neexistuje žiadny dôkaz o tom, že... vedel o trestnom stíhaní a vyhýbal... sa trestnému konaniu...“*.

8. Porušenie svojho práva na obhajobu sťažovateľ vidí v tom, že nevyhovením návrhu na opätovné prejednanie veci v jeho prítomnosti nemohol v trestnom konaní vykonávať a uplatňovať práva, ktoré mu priznáva *„zákon“*. Nemohol navrhovať dôkazy, ktoré by boli spôsobilé privodiť mu priaznivejší výsledok, vyjadrovať sa k dôkazom, vypočúvať svedkov a najmä nebol vypočutý ku skutku, ktorý sa mu kládol za vinu, a teda nemohol objasniť skutočnosti, ktoré by svedčili v jeho prospech. Obhajca, ktorý bol sťažovateľovi ustanovený, podľa jeho názoru nemal žiadne pokyny a nebránil jeho práva dostatočným spôsobom a nepodal ani riadny opravný prostriedok proti prvostupňovému rozhodnutiu. Tým, že bol odsúdený v neprítomnosti, nemohol pozitívne ovplyvniť výšku uloženého trestu odňatia slobody napríklad poľahčujúcou okolnosťou, ako je priznanie sa a úprimné oľutovanie spáchaného skutku.

9. Rozhodnutiam špecializovaného súdu a najvyššieho súdu, ktorými bolo rozhodnuté o jeho návrhu na opätovné prejednanie veci súdom v jeho prítomnosti,

sťažovateľ vytýka, že v nich absentuje čo i len „jediný relevantný dôkaz o tom, že... mal vedomosť o trestnom stíhaní a za týmto účelom... sa zdržiaval v zahraničí. Uznesenia sú založené len na domnienkach a faktoch, ktoré sa nedajú žiadnym spôsobom preveriť.“.

10. Pokiaľ išlo o dovolanie sťažovateľa, bolo odmietnuté „aj z dôvodu, že... nepodal riadny opravný prostriedok“, ktorý však podať nemohol, pretože o svojom trestnom stíhaní nevedel. Odsudzujúci rozsudok mu nebol doručený ani po jeho „zadržaní a dodaní do výkonu trestu odňatia slobody“. V súvislosti s odmietnutím dovolania z dôvodu jeho oneskoreného podania sťažovateľ nesúhlasí s použitím príslušných ustanovení Trestného poriadku takým spôsobom, ako to urobil najvyšší súd, keď začiatok lehoty na podanie dovolania rátať od doručenia dovolaním napadnutého rozhodnutia iba jeho obhajcovi v súlade s vtedy platnou dotknutou právnou úpravou. Sťažovateľ je presvedčený, že podľa aktuálnej právnej úpravy, ktorou sa mal podľa jeho názoru najvyšší súd spravovať, lehota na podanie dovolania mu neuplynula vzhľadom na nedoručenie mu odsudzujúceho rozsudku.

11. Sťažovateľ uzatvára, že „Každý človek si zaslúži, aby v jeho veci boli produkované a vyhodnotené len také dôkazy, ktoré majú oporu v zákone a bez dôvodných pochybností svedčia tým skutočnostiam, ktoré sú obsiahnuté v súdnom rozhodnutí. V mojom prípade to tak nie je, súdy založili svoje rozhodnutia len na hypotézach a na neoverených domnienkach... Ja nežiadam o nič viac len o to, aby moja vec bola riadne prejednaná v mojej prítomnosti, aby som mal možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sú mi kladené za vinu a využiť všetky dostupné prostriedky na ochranu mojich práv... Ak by existoval jediný dôkaz, ktorý by preukázal môj úmysel vyhýbať sa trestnému konaniu, určite by som akceptoval súdne rozhodnutia. Za situácie neexistencie takéhoto dôkazu som toho názoru, že hrubým spôsobom boli porušené moje práva a som vo výkone trestu odňatia slobody bezbranný voči rozhodnutiu súdu. Nežiadam nič výnimočné, len to aby moja vec bola prerokovaná v mojej prítomnosti a mohol som uplatniť svoje práva, ktoré mi zákon priznáva.“.

12. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že jeho základné práva zaručené v čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo5 11/2016 a jeho uznesením z 29. marca 2017 porušené a aby napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil, aby o nej znovu konal.

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

15. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

16. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj

návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

18. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi zaručeného v čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 11/2016 z 29. marca 2017.

19. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

20. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

21. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

23. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že prevažná časť argumentácie sťažovateľa je postavená na jeho tvrdení, že v jeho veci neboli splnené zákonné podmienky na vedenie trestného konania proti nemu ako proti ušlému. Táto otázka však bola predmetom konania o jeho návrhu na opätovné prejednanie svojej veci súdom v jeho prítomnosti (§ 362 ods. 1 Trestného poriadku), o ktorom špecializovaný súd uznesením sp. zn. PK-2 Tš 17/2005 z 30. apríla 2015 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 17/2015 z 30. júna 2015 rozhodol tak, že ho zamietol. Ústavný súd súc viazaný návrhom na rozhodnutie (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde) však označené konanie a jeho výsledok (rozhodnutia všeobecných súdov) na základe tejto aktuálnej sťažnosti podanej ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmať nemohol, pretože v nej nie je sťažovateľom relevantne napádané.

24. Ústavný súd sa preto sústredil iba na tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ brojí a argumentačne pokrýva námietky proti postupu a rozhodnutiu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 11/2016 o jeho dovolaní, ktoré bolo uznesením z 29. marca 2017 odmietnuté ako podané oneskorene podľa § 382 písm. a) Trestného poriadku.

25. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach

a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04). V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmavať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní iných než ústavných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04).

26. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sp. zn. 1 TdoV 11/2016 z 29. marca 2017, ktorým dovolanie sťažovateľ odmietol ako podané oneskorene podľa § 382 písm. a) Trestného poriadku, okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd... vec predbežne preskúmal a zistil, že dovolanie obvineného bolo... podané oneskorene, teda po lehote uvedenej v § 370 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 (s použitím § 567j ods. 6 Tr. por.).

V zmysle § 370 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 je potrebné dovolanie v prospech obvineného podať najneskôr do troch rokov od doručenia rozhodnutia súdu.

Keďže v predmetnom prípade súdy nižšieho stupňa konali voči obvinenému ako proti ušlému podľa § 302 a nasl. Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005 (v prvostupňovom a odvolacom konaní sa v zmysle § 564 ods. 4 v spojení s § 10 ods. 5 zákona č. 301/2005 Z. z. konalo podľa Trestného poriadku v tomto znení), doručovalo sa uznesenie odvolacieho súdu (rovnako ako i prvostupňový rozsudok) len obhajkyňi obvineného... ktorá mala v uvedenom konaní rovnaké práva ako obvinený (vid' k tomu § 304 a § 306 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005).

Lehota na podanie dovolania v prospech obvineného tak začala plynúť od doručenia druhostupňového rozhodnutia skôr menovanej obhajkyňi obvineného, ku ktorému došlo 12. januára 2010 (ako vyplýva z v spise sa nachádzajúcej doručenky...). Tu možno len na

okraj poznamenať (vzhľadom na nie celkom jasné znenie ustanovenia § 370 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 na rozdiel od toho súčasného - vid' § 370 ods. 1 veta druhá Tr. por.), že v iných prípadoch, v ktorých sa v zmysle zákona doručuje odpis (neskôr dovolaním napadnutého) rozhodnutia obvinenému aj jeho obhajcovi (alebo zákonnému zástupcovi), plyní lehota na podanie dovolania (pri použitom výklade v prospech obvineného) od toho doručenia, ktoré bolo vykonané neskôr.

Ak ide o preskúvanú vec, s poukazom na vyššie uvedené bol posledným dňom zákonom ustanovenej trojročnej lehoty na podanie dovolania obvineným pondelok 14. január 2013 (s použitím § 60 ods. 2 a 3 Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005)...

Pri posudzovaní dovolania obvineného (včasnosti jeho podania) vychádzal najvyšší súd z toho, že v základo konaní sa konalo voči nemu ako proti ušlému lege artis, a teda že správne sa tak prvostupňové ako i druhostupňové rozhodnutie doručovalo len jeho obhajkyňi, keďže tento nie je oprávnený v dovolacom konaní uvedené okolnosti (či boli v tej - ktorej veci splnené zákonné predpoklady pre konanie proti ušlému) preskúmať.

Prípadnú nápravu bolo možné u obvineného [REDAKOVANÉ] v danom ohľade dosiahnuť len postupom podľa § 362 Tr. por. (menovaný takýto návrh na opätovné prejednanie veci súdom v jeho prítomnosti aj podal, pričom tento bol právoplatne zamietnutý...), ktorá úprava má oproti ustanoveniam o dovolaní povahu osobitného predpisu (lex specialis), vrátane odlišnej lehoty na uplatnenie porušenia dotknutého práva obvineného, a teda má prednosť (ustanovenia o dovolaní sa nepoužijú).“

27. V danom prípade je relevantnou aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť, či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

(I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02, I. ÚS 105/07, II. ÚS 324/2010, I. ÚS 442/2017).

28. Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti dovolaciemu súdu vytýka, že v „*dovolacom konaní mal byť aplikovaný... Trestný poriadok účinný v čase rozhodovania o dovolaní*“, a teda nemohlo byť jeho dovolanie považované za podané oneskorene, keďže podľa „*§ 370 Tr. por. druhá veta lehota na podanie dovolania začína plynúť... od doručenia rozhodnutia obvinenému*“, ústavný súd poznamenáva, že najvyšší súd svoj postup a rozhodnutie ohľadom tejto otázky jasne a zreteľne odôvodnil, a to nielen skutkovo, ale aj poukazom na konkrétne ustanovenia Trestného poriadku, ktorými sa pri svojom rozhodovaní spravoval. Použité právne normy pritom dovolací súd nevyložil spôsobom odporujúcim ich zneniu, zmyslu alebo účelu, ale práve naopak, v súlade s týmito atribútmi.

29. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

30. Podľa názoru ústavného súdu závery vyslovené najvyšším súdom v danej veci nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody (skutkové aj právne), pre ktoré bolo treba dovolanie sťažovateľa odmietnuť ako podané oneskorene, a preto ich ústavný súd považuje i z hľadiska ústavných

aspektov za dostačujúce a ústavne konformné. Právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za vybočujúce z rámca platnej zákonnej úpravy.

31. Okrem vyriešenia pre rozhodnutie o dovolaní jednej z prioritných otázok, ktorou bolo posúdenie včasnosti jeho podania, sa najvyšší súd zaoberal aj ďalšími sťažovateľom prednesenými námietkami, na ktoré reagoval takto:

«je... zrejmé, že námietky obvineného smerujúce k tomu, že súdy v jeho prípade pochybili, ak konali v jeho neprítomnosti z dôvodu nesplnenia podmienok pre konanie proti ušlému (dovolací súd je viazaný vytykanými vecnými nedostatkami a nie ich právnou subsumpciou pod niektorý z do úvahy prichádzajúcich dovolacích dôvodov) nie sú podraditeľné pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 (§ 567j ods. 7 Tr. por.), ako ani pod žiadny iný dovolací dôvod (v tejto súvislosti možno poznamenať, že ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. je v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a nie je teda možný záver o ich súčasnom naplnení - vid' k tomu bližšie R 6/2011), a preto aj keby neprichádzalo do úvahy odmietnutie podaného dovolania z formálnych dôvodov (§ 382 písm. a/, b/, alebo d/ až f/ Tr. por.), museli by byť tieto vyhodnotené ako irelevantné z pohľadu dovolacieho konania (s reakciou dovolacieho súdu odmietnutím dovolania podľa § 382 písm. c/ Tr. por.).

... ak by v danom prípade aj bolo dovolanie obvineného podané včas (čo sa rieši po otázke prípustnosti v dovolacom konaní prednostne), bolo by nevyhnutné toto odmietnuť podľa § 382 písm. d/ Tr. por., a to konkrétne z dôvodu nesplnenia (inej formálnej) podmienky dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por. (uvedené dovolací súd skúma ešte pred posúdením samotnej opodstatnenosti jednotlivých dovolacích námietok), keďže obhajkyňa obvineného (§ 304 veta druhá Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005) nepodala proti prvostupňového rozsudku riadny opravný prostriedok, pričom v danom prípade nebolo zároveň ani rozhodnuté zo strany odvolacieho súdu v neprospech obvineného na podklade odvolania podaného prokurátorom.

... samotný spôsob výkonu obhajoby ustanoveným obhajcom (kvalita poskytovanej právnej pomoci zo strany obhajcu v konkrétnej trestnej veci) nie je predmetom prieskumu dovolacieho súdu, ako to tento už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje. Nejde o námietku subsumovateľnú pod dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr.

por., ani žiadny iný do úvahy prichádzajúci dôvod dovolania. Z nezávislosti advokácie na štáte totiž vyplýva, že vedenie obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obhajcom a obvineným a že za spôsob výkonu obhajoby nesie zodpovednosť samotný advokát (nie všeobecný súd), a to nie voči súdu ako orgánu verejnej moci, ale voči obhajovanému, prípadne orgánu, ktorému je disciplinárne podriadený (advokátska komora).

Pokiaľ obvinený [REDAKOVANÉ]... namietal, že nemohol v konaní (osobne) vykonávať a uplatňovať práva, ktoré mu zákon priznáva (v zmysle trestnoprávnej teórie ide o tzv. materiálnu obhajobu), a to s osobitným poukazom na to, že vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 Tr. por. môže urobiť iba on sám (a nie jeho advokát), pričom vyhlásenie o vine je jednou z poľahčujúcich okolností, ktorá má vplyv na výšku uloženého trestu, k tomu uvádza dovolací súd iba toľko (hoc aj nie potrebné vzhľadom na spôsob a dôvody jeho rozhodnutia), že vyššie uvádzané skutočnosti sú zákonné dôsledky plynúce z toho, že sa voči nemu konalo ako proti ušlému (odhliadnuc od okolnosti, že konanie prebiehalo podľa Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005, ktorý inštitút vyhlásenia o uznaní viny v podobe uvedenej v § 257 ods. 1 Trestného poriadku v súčasne účinnom znení nepoznal).

... k „základnej“ dovolacej námietke, spočívajúcej v tom, že v preskúmvanej veci neboli splnené podmienky pre konanie proti ušlému (pre vykonanie súdneho konania v neprítomnosti obvineného), tak k tomu je žiaduce dodať, že [REDAKOVANÉ] podal prostredníctvom svojho obhajcu dňa 24. októbra 2014 na Špecializovaný trestný súd návrh na opätovné prejednanie dotknutej trestnej veci v jeho prítomnosti..., ktorý bol uznesením Špecializovaného trestného súdu z 30. apríla 2015, sp. zn. PK 2Tš 17/2005, v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 30. júna 2015, sp. zn. 6 Tost 17/2015, podľa § 362 ods. 2 Tr. por. zamietnutý. Z odôvodnení oboch predmetných rozhodnutí vyplýva, že obvinený síce daný návrh podal v... zákonnej lehote... avšak súdy dospeli k záveru, že v jeho prípade boli splnené podmienky pre konanie proti ušlému.

... dovolací súd sa v rámci dovolacieho konania nemôže (opätovne vecne) zaoberať už skôr (z kompetenčne - prieskumného hľadiska správne) v režime podľa § 362 Tr. por. vyriešenou otázkou, keď zároveň ani vyššie uvedené rozhodnutia (vydané v tomto režime) nie sú v rámci dovolacieho konania preskúmateľné (nejde o rozhodnutia, proti ktorým by bolo dovolanie prípustné)...

Ustanovenie § 362 Tr. por., smerujúce k náprave postupu konaním proti ušlému napriek nesplneniu podmienok pre také konanie (z intertemporálneho hľadiska vid' tiež § 567j ods. 3 Tr. por.), má vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu povahu mimoriadneho opravného prostriedku sui generis a vo vzťahu k ustanoveniam o dovolaní povahu osobitného ustanovenia (lex specialis).

Toto ustanovenie sa pritom pri uplatnení princípu lex fori (a pri súčasnej aplikácii § 566 ods. 3 Tr. por. per analogiam legis) použije aj v prípadoch, ak sa vykonávalo konanie proti ušlému podľa Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005 (zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) a toto konanie bolo po uvedenom dátume dokončené v prvom stupni alebo v konaní o riadnom opravnom prostriedku v zmysle § 564 ods. 3 alebo 4 Tr. por.

V prípadoch uvedených v predchádzajúcej vete je potom potrebné formuláciu „pre nesplnenie podmienok podľa § 358 ods. 1“, uvedenú v § 362 ods. 1 Tr. por., vzťahovať na nesplnenie podmienok podľa § 302 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 31. decembra 2005.

Pokiaľ rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred 1. januárom 2006, bolo možné vyššie uvedenú chybu konania (nesplnenie podmienok konania proti ušlému) po 31. decembri 2005 uplatniť len spôsobom uvedeným v § 566 ods. 2 Tr. por. (ak sa nepokračovalo v konaní podľa § 566 ods. 1 Tr. por.).»

32. Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, najvyšší súd napriek tomu, že dovolanie sťažovateľa odmietol ako podané oneskorene, neopomenul zaoberať sa všetkými podstatnými, sťažovateľom v dovolaní prednesenými námietkami, ktorých preskúmania sa v konečnom dôsledku domáhal aj v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd s týmito vysporiadal vyčerpávajúcim spôsobom a absolútne presvedčivo. Je zrejmé, že dovolací súd v namietanom konaní, ktorého výsledkom bolo napadnuté uznesenie rozhodol plne v súlade s ochranou základných práv sťažovateľa požadovanou ústavou a dohovorom.

33. V okolnostiach daného prípadu teda ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu má také nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo

arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa. Ústavný súd preto nemal dôvod do výkladu najvyššieho súdu, ktorý inak konal plne v medziach svojich ústavných právomocí, zasahovať.

34. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o vecnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a porušením označených práv sťažovateľa zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

35. Vzhľadom na to ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

36. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2018